

ЗАТВЕРДЖЕНО
Методичною радою
університету
від 26.02.2020
(протокол №5)

Силабус
навчальної дисципліни
Психологія
2024-2025 навчальний рік

Освітньо-професійна програма: «Середня освіта (Історія)»

Спеціальність: 014 Середня освіта

Предметна спеціальність: 014.03 Історія

Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка

Рівень вищої освіти: перший

Викладач (і)	Євгенія Кочерга
Посилання на сайт	http://bdpu.org/faculties/fppom/structure-fppom/kaf-psihologiya/
Контактний тел.	0688688089
Е-mail викладача:	blagomir2013@gmail.com
Графік консультацій	За індивідуальним графіком

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	звітність
6/180	30	30	120	екзамен

Семестр: осінній

Мова навчання: українська

Ключові слова: психологія, психіка, свідомість, психічні процеси, психічні стани, психічні властивості, пам'ять, увага, мислення, емоційна сфера, уява, спілкування, діяльність.

Мета та предмет курсу:

Метою викладання навчальної дисципліни «Психологія» є забезпечення загальної теоретичної та практичної підготовки здобувачів вищої освіти у галузі загальної, вікової та педагогічної психології.

Предметом психології є закономірності та механізми психіки, психічна діяльність, психічні процеси, стани та властивості людини; розкриття законів розвитку і перебігу психологічної діяльності; становлення психічних властивостей людини; з'ясування життєвого значення психіки.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Психологія» студент буде **знати:**

- методологічні засади та світоглядні основи психології як науки;
- понятійний апарат даної галузі психологічної науки;
- методи психологічного дослідження;
- загальні закономірності розвитку особистості, її виховання та формування;
- структуру індивідуальності та шляхи їх розвитку;
- закономірності та єдність навчання, виховання і психічного розвитку;
- вікові закономірності розвитку психіки та її прояви;
- особливості процесів навчання та виховання;
- психологічні основи педагогічної діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Психологія» студент буде **вміти:**

- аналізувати та оцінювати психічні явища;
- досліджувати прояви та рівні розвитку особистості на різних вікових етапах;
- проводити спостереження за рівнем сформованості когнітивних процесів учнів, їх емоційно-вольової сфери;
- володіти психологічним інструментарієм та застосовувати його в процесі педагогічної діяльності;
- застосовувати новітні психологічні технології в професійній діяльності;
- удосконалювати навички самостійної навчальної діяльності;
- на основі самопізнання формувати власний стиль науково-педагогічної діяльності та професійного спілкування.

Компетентності та програмні результати навчання:

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання
<p>ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.</p> <p>ЗК 6. Критичність та самокритичність мислення</p> <p>ЗК 15. Здатність розуміти світоглядні, правові, соціальні, економічні, культурно-історичні, духовно-моральні питання, що виходять за межі фахової спеціалізації, завдяки чому відповідально й ефективно діяти в різних суспільних контекстах, сприяючи позитивному розв'язанню нагальних проблем</p>	<p>ПРН 2. Вміти використовувати набуті знання для вирішення завдань своєї професійної діяльності</p> <p>ПРН 3. Вміти викладати історію в середніх навчальних закладах</p> <p>ПРН 4. Демонструвати здатність до самонавчання і продовження професійного розвитку</p>

<p>СК 17 Здатність усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі</p>	
<p>СК 18 Здатність застосовувати різноманітні підходи до розв'язання проблем у педагогічній діяльності</p>	

Зміст курсу

Модуль 1. Загальна психологія

Тема 1. Вступ до психології. Визначення психології як науки та її завдання. Рефлекторна природа психіки. Психіка і свідомість. Основні галузі психологічних знань. Зв'язок психології з іншими науками. Основні напрями в сучасній психології. Основні вимоги до методів психології. Основні та додаткові методи психології. Розвиток психіки і свідомості. Історичний розвиток людської свідомості.

Тема 2. Особистість у діяльності та спілкуванні. Поняття про особистість та її структуру. Активність особистості та її джерела. Розвиток і виховання особистості. Поняття про групи. Міжособистісні сосунки у групі. Поняття про діяльність. Зміст і структура діяльності. Засоби діяльності. Основні види діяльності людини. Поняття про спілкування. Засоби спілкування. Функції спілкування. Різновиди спілкування.

Тема 3. Пізнавальні психічні процеси. Поняття про увагу. Функції уваги. Природа уваги. Види уваги. Властивості уваги. Поняття про відчуття. Фізіологічні механізми відчуттів. Класифікація та види відчуттів. Властивості і закономірності відчуттів. Поняття про сприймання. Рефлекторна природа сприймань. Види сприймання. Властивості сприймання. Поняття про пам'ять. Природа пам'яті. Теорії і закони пам'яті. Класифікація та види пам'яті. Характеристики процесів пам'яті. Індивідуальні особливості пам'яті. Поняття про мислення. Розумові дії та операції. Форми мислення. Види мислення. Індивідуальні відмінності в мисленні людей. Поняття про уяву. Фізіологічні основи уяви. Основні прийоми створення образів уяви. Класифікація та види уяви. Індивідуальні особливості уяви.

Тема 4. Емоційно-вольові процеси. Поняття про почуття та емоції. Фізіологічне підґрунтя емоцій і почуттів. Види емоцій та почуттів. Форми

переживання емоцій і почуттів. Вищі почуття. Поняття про волю. Функції волі. Природа волі. Довільні дії та їх особливості. Основні фази складної вольової дії. Індивідуальні особливості волі людини.

Тема 5. Індивідуально-психологічні особливості особистості. Поняття про темперамент. Фізіологічні основи темпераменту. Тип ВНД і темперамент. Психологічна характеристика типів темпераменту. Властивості темпераменту. Темперамент та індивідуальний стиль діяльності. Поняття про характер. Природні і соціальні передумови формування характеру. Структура характеру. Провідні риси характеру. Поняття акцентуації характеру. Основні умови та механізми формування характеру. Поняття про здібності. Природні і соціальні передумови здібностей. Задатки. Структура та види здібностей. Індивідуальні відмінності у здібностях людей.

Модуль 2. Вікова психологія

Тема 1. Загальні засади вікової психології. Об'єкт і предмет вікової психології. Місце вікової психології у системі психологічних наук. Методологічні засади вікової психології. Методи вікової психології. Структура, функції і завдання вікової психології. Виникнення і розвиток вікової психології. Теоретичні основи вікової психології.

Тема 2. Психологія дитинства. Загальна характеристика пренатального розвитку. Початок психічного життя. Особливості розвитку новонародженого. Психічний розвиток немовляти. Особливості розвитку в ранньому дитинстві. Психічний і особистісний розвиток дитини у дошкільному віці. Готовність дитини до шкільного навчання. Загальна характеристика розвитку молодшого школяра. Розвиток самосвідомості молодшого школяра. Розвиток спонукальної сфери молодшого школяра. Особливості пізнавальної сфери молодшого школяра.

Тема 3. Психологія дорослішання. Місце підліткового періоду в загальному процесі індивідуального розвитку. Соціальна ситуація розвитку підлітка. Провідна діяльність підлітка. Психологічні новоутворення підліткового віку. Розвиток самосвідомості підлітка. Розвиток спонукальної сфери підлітка. Пізнавальний розвиток у підлітковому віці. Особливості навчально-виховної роботи з підлітками. Поняття юності. Розвиток самосвідомості у ранній юності. Розвиток спонукальної сфери у період ранньої юності. Особливості спілкування у ранній юності. Особливості розвитку

пізнавальних психічних процесів. Соціально-психологічна готовність до самостійного життя. Загальні особливості зрілої юності.

Тема 4. Психологія дорослості. Дорослість як етап онтогенезу. Періодизація психічного розвитку дорослої людини. Проблеми розвитку у дорослому віці. Рання дорослість. Особливості розвитку самосвідомості у ранньому дорослому віці. Особливості спонукальної сфери у ранньому дорослому віці. Розвиток інтелекту та окремих інтелектуальних функцій. Особливості емоційного розвитку у ранньому дорослому віці. Зрілий дорослий вік. Особливості життєдіяльності у зрілому дорослому віці. Розвиток «Я-концепції». Розвиток спонукальної сфери. Особливості емоційної сфери. Особливості пізнавальних процесів.

Тема 5. Психологія старіння. Загальна характеристика старості. Особливості «Я-концепції» та розвитку особистості в період старості. Особливості пізнавальних та емоційних процесів в старості. Фізіологічні обмеження і особливості поведінки людей похилого віку. Мудрість як сенс життя у старості. Значення сім'ї для людини похилого віку.

Модуль 3. Педагогічна психологія

Тема 1. Вступ до педагогічної психології. Предмет і завдання педагогічної психології. Міжпредметні зв'язки педагогічної психології з іншими науками. Система категорій педагогічної психології. Поняття соціалізації. Методологічні принципи та методи педагогічної психології.

Тема 2. Психологія навчання. Зміст і сутність категорії навчання. Навчання як умова розвитку. Основні лінії психічного розвитку в процесі навчання та виховання. Історичні методи та форми організації навчання. Основні типи навчання та їхні психологічні моделі. Класифікація видів навчання. Напрями розвитку сучасного навчання

Тема 3. Психологія навчальної діяльності. Поняття про научіння та учіння. Механізми та закони научіння. Учіння як пізнавальна діяльність. Зарубіжні концепції учіння. Вітчизняні теорії учіння. Теорія цілеспрямованої навчальної діяльності. Рівневий аналіз навчальної діяльності. Покомпонентний аналіз навчальної діяльності. Вікова динаміка формування навчальної діяльності. Здібності в навчальній діяльності. Психологічні питання самоосвітньої діяльності.

Тема 4. Психологія виховання. Сутність та завдання психології виховання. Специфіка процесу виховання. Механізми формування особистості у процесі виховання. Загальні психологічні закономірності формування особистості учня. Проблема управління вихованням. Показники та критерії вихованості особистості. Формування якостей особистості у процесі виховання. Вікові аспекти виховання. Самовиховання особистості: завдання, структура, етапи, методи.

Тема 5. Психологія педагогічної діяльності. Специфіка та психологічна структура педагогічної діяльності. Функції та творчий характер педагогічної діяльності. Стили педагогічної діяльності. Психолого-педагогічні проблеми взаємодії вчителя і учнів. Педагогічне спілкування. Педагогічний такт. Особливості педагогічних конфліктів. Психологічні бар'єри у процесі педагогічної діяльності.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять):

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Своєчасне виконання практичних завдань та самостійної роботи є обов'язковим. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Відпрацювання тем курсу, що були пропущені або не підготовлені, відбувається на консультаціях згідно графіку.

Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання норм академічної доброчесності є загальною вимогою для студентів БДПУ згідно з Положенням про академічну доброчесність у БДПУ. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. При повторних порушеннях, беручи до уваги моральний аспект проблеми, до студента можуть бути застосовані дисциплінарні заходи.

Політика щодо відвідування. Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відвідають лекційні та практичні заняття курсу. За об'єктивних причин (хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування тощо) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із викладачем. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому

випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: Вивчення курсу передбачає використання ТЗН (мультимедійний проектор, екран, ноутбук тощо), офіційних каналів зв'язку (Viber, Google, Zoom, Skype, електронна пошта тощо) та освітніх платформ (MOODLE та ін.).

Система оцінювання та вимоги:

Оцінювання знань, умінь і навичок здобувачів вищої освіти здійснюється на основі результатів поточного та підсумкового контролів. Підсумкова оцінка є сумою балів, набраних під час поточного та підсумкового контролів і максимально складає 100 балів.

Поточний контроль здійснюється під час практичних занять. При оцінюванні на практичних заняттях враховується активність студентів у занятті, відповіді на питання, обговорення дискусійних та додаткових питань, виконання практичних завдань та самостійної роботи.

Підсумковий контроль відбувається у формі екзамену.

При оцінюванні кожного змістового модуля враховуються такі основні елементи навчальної діяльності студента:

- 1. Відповідь на практичному занятті максимально 2 бали.**
- 2. Виконання самостійної роботи максимально 6 балів.**
- 3. Виконання творчого завдання до 20 балів.**

1. Бали за участь та відповіді на практичному занятті:

2 бали отримує студент, який виявив всебічні, систематичні і глибокі знання навчально-програмного матеріалу теми, послідовно та логічно, у повному обсязі розкрив зміст питання, вільно володіє термінологією, орієнтується у попередньому матеріалі, правильно відповідає на додаткові питання, робить висновки; виявляє ініціативність і активність у роботі з практичним матеріалом; здійснює самоаналіз

1.5 бали отримує студент, який виявив повне знання навчального матеріалу теми, послідовно та логічно, розкрив зміст питання, вільно володіє термінологією, правильно відповідає на додаткові питання, робить висновки; активний у роботі з практичним матеріалом; здійснює самоаналіз

1 бал отримує студент, який виявив певні знання навчального матеріалу теми, розкрив зміст питання, але не послідовно й не в повному обсязі, володіє термінологією, не завжди правильно відповідає на додаткові питання, має труднощі у формулюванні висновків; виявляє малу активності у роботі з практичним матеріалом; не здійснює самоаналіз

0.5 балів отримує студент, який виявив прогалини у знаннях навчально-програмного матеріалу теми, припускає помилки у розкритті змісту питання, має труднощі у розкритті змісту термінів, формулюванні висновків, не орієнтується у попередньому матеріалі. не виявляє активності у роботі з практичним матеріалом; не здійснює самоаналіз

2. Бали за виконання самостійної роботи з теми (максимально 6 балів):

4 бали – повне, правильне, логічне розкриття теми самостійної роботи.

1 бал – лаконічність, змістовність матеріалу, власна точка зору

1 бал – дотримання норм форматування тексту.

3. Виконання творчого завдання (максимально 20 балів):

10 балів – включення всіх елементів, їх змістовність, відповідність тематики тренінгу;

10 балів – креативність, творчий підхід, дизайн презентації/постера

Підсумкова оцінка є сумою балів, набраних за весь курс навчання та під час поточного контролю та підсумкового контролю (екзамену) (50+50=100) та вираховується за національною шкалою та шкалою ЄКТС.

Система оцінювання

Оцінка за університетською шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	X (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Максимальна оцінка навчальних досягнень студента

- 1) Максимальна сума балів поточного контролю (практичні та самостійні роботи) – 50 балів.
- 2) Максимальна сума балів підсумкового контролю (екзамен) – 50 балів.
- 3) Максимальна сума балів за навчальну дисципліну (підсумкове оцінювання) – 100 балів.

Список рекомендованих джерел

Основні

1. Дуткевич Т. В. Дитяча психологія : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 424 с.
2. Дуткевич Т. В. Загальна психологія. Теоретичний курс. навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 388 с. URL: <https://files.znu.edu.ua/files/TSUL/0041000.pdf>
3. Калениченко Р. А. Педагогічна психологія: навч. посіб. Київ : КНУБА, 2023. 196 с. URL: <https://repository.knuba.edu.ua/server/api/core/bitstreams/a7942d4d-eeba-47a9-9f41-2406b5903bd5/content>
4. Москалець В. П. Загальна психологія: підручник. Київ : Ліра-К, 2020. 564 с.

5. Педагогічна психологія: навч.-метод. посібник (для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня денної та заочної форм навчання) / уклад. Н. Г. Кошелева. Дніпро, ГІМ ДВНЗ ДДПУ, 2024. 175 с. URL: http://ds.forlan.org.ua/bitstream/handle/123456789/611/%D0%9f%D0%B5%D0%B4%D0%B0%D0%B3%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B0_%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8f_%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%9a%D0%BE%D1%88%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%B2%D0%B0.PDF?sequence=1&isAllowed=y

6. Пихтіна Н. П., Пісоцький О. П. Дитяча психологія : курс лекцій. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 169 с. URL: http://lib.ndu.edu.ua/dspace/bitstream/123456789/2874/1/%D1%82%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%D0%B8%20%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%86%D1%96%D0%B9_%D0%B4%D0%B8%D1%82%D1%8F%D1%87%D0%B0%20%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F.pdf

7. Поясок Т. Б., Беспарточна О. І., Квасник О. В., Шаполова В. В. Загальна психологія: навчальний посібник. Харків : ФОП Бровін О.В., 2023. 396 с. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/4aa53566-b633-43f8-ac51-542411ccdaf7/content>

8. Сергеєнкова О. П., Столярчук О. А., Коханова О. П., Пасєка О. В. Вікова психологія. Навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 376 с. URL: <https://ksp.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/68/2021/05/%D0%92%D1%96%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0-%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F-3.pdf>

9. Токарева Н. М. Шамне А. В. Вікова та педагогічна психологія : навчальний посібник [для студентів вищих навчальних закладів]. Київ, 2017. 548 с. URL: https://www.researchgate.net/profile/Anzhelika-Kolly-Shamne/publication/326088870_Tokareva_N_M_Samne_A_V_Vikova_ta_pedagogicna_psihologia_navcalnij_posibnik_dla_studentiv_visih_navcalnih_zakladiv_N_M_Tokareva_A_V_Samne_-_Kiiv_2017_-_548_s/links/5b379bbc4585150d23e6803b/Tokareva-N-M-Samne-A-V-Vikova-ta-pedagogicna-psihologia-navcalnij-posibnik-dla-studentiv-visih-navcalnih-zakladiv-N-M-Tokareva-A-V-Samne-Kiiv-2017-548-s.pdf

10. Токарева Н.М. Основи педагогічної психології: навчально-методичний посібник. Кривий Ріг, 2013. 223 с. URL: <https://elibrary.kdpu.edu.ua/bitstream/0564/1758/1/%D0%BF%D0%B5%D0%B4.%D0%BF%D1%81.pdf>

11. Черезова І. О. Психологія : навч. посіб. Бердянськ : БДПУ, 2015. 278 с.

12. Чумак В. В. Вікова психологія : навч. посіб. Бердянськ : Ткачук О. В., 2015. 196 с.

Додаткові

1. Варій М. Й. Психологія особистості. Київ. 2016. 602 С.
2. Видавництво «Міленіум», 2024. 176 с. URL: <https://psy.knu.ua/en/component/dropfiles/?preview=1&format=&task=frontfile.download&catid=793&id=2991&Itemid=100000000000>
3. Дуткевич Т. В. Загальна психологія. Теоретичний курс. Київ. 2019. 388 с.
4. Ільїна Н. М. Загальна психологія в екзаменаційних запитаннях і відповідях. Київ. 2023. 239 с.
5. Карпенко Є. Вікова та педагогічна психологія : Актуальні студії сучасних українських учених : навч. посібник. Дрогобич : Посвіт, 2014. 152 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/348/1/%D0%9A%D0%B0%D1%80%D0%BF%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%20%D0%84.%20%D0%B2%D1%96%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0.pdf>
6. Кацавець Р. С. Психологія особистості. Київ. 2021. 136 с.
7. Ковтун Н. М. Воля як основа соціальної активності: теоретико-методологічний аналіз. Монографія. Житомир : Вид-во Євенок О. О., 2014. 292 с. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/29465/1/%D0%9A%D0%BE%D0%B2%D1%82%D1%83%D0%BD%20%D0%9D.%20%D0%92%D0%BE%D0%BB%D1%8F%20%D1%8F%D0%BA%20%D0%BE%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D1%81%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96.pdf>
8. Колобич О. П. Загальна психологія. Навчально-методичний посібник. Львів, 2018. 172 с.
9. Корольов Д. К. Психологія обдарованості. Навчальний посібник. Київ :
10. Кузнєцов М.А., Заїка Є.В. Психологія уяви: Навчально-методичний посібник. Харків : ХНПУ, 2013. 151 с. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/c22fa4e9-84f2-43ae-8e22-59467df12de0/content>
11. Кутіщенко В. П. Вікова та педагогічна психологія (курс лекцій). 2-ге вид.: Навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 128 с. URL: [https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/5696/1/V_Kutishenk%D0%BE_VPP%20\(KL\).pdf](https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/5696/1/V_Kutishenk%D0%BE_VPP%20(KL).pdf)
12. Шрагіна Л. І. Психологія вербальної уяви: функціонально-системний підхід : Монографія. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська

академія», 2016. 284 с. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/16905/1/%D0%9F%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F%20%D0%B2%D0%B5%D1%80%D0%B1%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D1%83%D1%8F%D0%B2%D0%B8.pdf>

13. Лазуренко О. О. Психологія емоцій: підручник. Київ : Книга плюс. 2018. 264 с.

14. Пихтіна Н. П. Психологія дитяча в опорних схемах: навчальний посібник. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2019. 45 с. URL: http://lib.ndu.edu.ua/dspace/bitstream/123456789/2884/1/%D0%9F%D0%B8%D1%85%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B0_%D0%9F%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB_%D0%B4%D0%B8%D1%82_%D0%9C%D0%90%D0%9A%D0%95%D0%A2_%D0%9F%D0%9E%D0%92%D0%9D%D0%98%D0%99.pdf

15. Психологія педагогічної взаємодії: інтегративний підхід: монографія / В.Л. Зливков, О.В. Завгородня, С.О. Лукомська, С.О. Копилов, О.В. Котух; за ред. В. Л. Зливкова, С.О. Лукомської. Київ : 2019. 259 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/718781/1/Vchitel%60_iak_sub%E2%80%99%D1%94kt_psiholog%D1%96chnogo_vplivu.pdf

16. Психологія педагогічної взаємодії: інтегративний підхід: монографія / В. Л. Зливков, О. В. Завгородня, С. О. Лукомська, С. О. Копилов, О.В. Котух; за ред. В. Л. Зливкова, С. О. Лукомської. Київ : 2019. 259 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/718781/1/Vchitel%60_iak_sub%E2%80%99%D1%94kt_psiholog%D1%96chnogo_vplivu.pdf

17. Саржевський С. Н. Психологія та патологія емоцій, волі, уваги : навчально-методичний посібник для студентів 4 курсу медичних факультетів зі спеціальностей «Лікувальна справа» та «Педіатрія». Запоріжжя, 2017. 72 с. URL:

http://dspace.zsmu.edu.ua/bitstream/123456789/6731/3/Sarzhevskij_17_Psihologija-ta-patologija-emocij.pdf

18. Столяренко О. Б. Психологія особистості. Навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 280 с. URL: <https://filos.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/Psykholohia-osobystosti.-Stoliarenko-O.-B..pdf>

19. Колтунович Т. А., Чуйко Г. В. Психологічні особливості особистості педагога : навчально-методичний посібник. Чернівці: [б.в.], 2024. 248 с. URL: https://archer.chnu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/8931/%D0%9F%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B0%20%D1%85%D0%B0%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D0%BE%D1%81%D0%BE%D0%B1%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96%20%D0%BF%D0%B5%D0%B4%D0%B0%D0%B3%D0%BE%D0%B3%D0%B0_book.pdf?sequence=1&isAllowed=y

20. Цільмак О. М., Шмаленко Ю. І., Мілорадова Н. Е., Гарькавець С. О. та ін. Психологія емоцій та почуттів: підручник. / за загальною ред. О. М. Цільмак, Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2024. 420 с. з іл. (Серія «Психотехнології»). URL:

<https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi79/0059614.pdf>

21. Черезова І. Психологія життєвих криз особистості (курс лекцій) : навчальний посібник. Бердянськ, БДПУ, 2021. 110 с. URL: <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi79/0058826.pdf>

22. Черезова І.О. Психологія життєвих криз особистості : навчальний посібник [для студентів вищих навчальних закладів]. Бердянськ, БДПУ, 2016. 193 с. URL:

http://umo.edu.ua/images/content/aspirantura/zabezp_discipl/Cherezova%20I.O.%20Psyholohiya%20zhyttyevykh%20kryz%20osobystosti.PDF

Інформаційні ресурси

1. <https://library.bdpu.org.ua/> Бібліотека БДПУ
2. <http://www.nbuv.gov.ua/> Національна бібліотека імені В. І. Вернадського
3. <http://nplu.org/> Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого
4. <https://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?C21COM=F&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB> Електронна бібліотека «УКРАЇНІКА»
5. <https://zounb.zp.ua/> Запорізька обласна універсальна наукова бібліотека
6. <https://kdket.lcloud.in.ua/ebook/224> Навчальна хмара. Електронні підручники.